Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κορ. ἔνθ' ἀν.: *Δὲ σ' ἀντιβαδιάσαμε, μωρή!* Βούρβουρ. || Ποίημ.

Μήτε νὰ τρέχῃ 'ς τὴν αὐλὴ μὲ γλήγορα ποδάρια
ποσῶς τὴν ἀντιβάδιαζαν οἱ σκῖνοι, τὰ πρινάρια

Γ'Μαρκορ. ἔνθ' ἀν. **4)** Ἀπαντῶ ἐμμέτρως διὰ διστίχου εἰς ἄλλο δίστιχον ἀπευθυνόμενον πρός με, μεταξὺ χορευόντων κατὰ τὰς πανηγύρεις Χίος. Συνών. *ἀνταμείβω* **3**. **5)** Ἀπαντῶ εἰς εἰρωνείαν, εἰς πείραγμα Χίος. **6)** Καθόλου, πειράζω, ἐνοχλῶ Χίος (Ἀμάδ.): *Μὴ μ' ἀντιβαδιάζῃς.*

ἀντιβάδιασμα τό, Χίος

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀντιβαδιάζω*.

Κατὰ πληθ., τὰ διαμειβόμενα μεταξὺ χορευτῶν δίστιχα κατὰ τὰς πανηγύρεις τῶν χωρίων.

ἀντιβαδιαστὴς ὁ, Κέρκ. —*Λεξ.* Περίδ.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀντιβαδιάζω*.

Ὁ ἁμιλλώμενος πρός τινα, ἀνταγωνιστής, ἀντίπαλος.

ἀντιβαίνω Πόντ.

Τὸ ἀρχ. *ἀντιβαίνω*.

Διαβαίνω, ὑπερβαίνω: Ἆσμ.

Ἔ Ζύγανα, ἔ Ζύγανα, ἐσὺ ψηλὸν ραβόπον,
ἔρχουμαι κι ἀντιβαίνω σε μὲ τὸ πικρὸν καρδόπον

(*ραβόπον* = ράχις, βουνόν, *καρδόπον* = καρδία, καρδούλλα).

ἀντιβάλλω Καππ. (Ἀνακ. Ποτάμ. Σινασσ.) Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ.) Νίσυρ. Πόντ. (Κερασ.) *ἀδιβάλλω* Θήρ. *ἀδιβάνω* Ἰθάκ. *ἀντιβάω* Πόντ. (Κολων.) *ἀδιβάω* Κεφαλλ. Ἰθάκ. *'διβάω* Κεφαλλ. *ἀρτιβάλλω* Βάρν. *ἀρτ'βάλλου* Θρᾴκ. (Αἶν.)

Τὸ ἀρχ. *ἀντιβάλλω*.

1) Παρεμβάλλω πράγματα, γίνομαι αἴτιος ἔριδος μεταξὺ ἄλλων, διαβάλλω Πόντ. (Κερασ. Κολων.) **2)** Ἐναντιοῦμαι, καταφέρομαι κατά τινος Νίσυρ. Πόντ. (Κολων.) **3)** Ὠθῶ Κεφαλλ.: *Τὸν ἀδίβαξε κ' ἔπεσε.* **4)** Πιέζω Ἰθάκ. Κεφαλλ.: *Ἀδιβάνω γιὰ νὰ στιβάξω τὰ σκουτιὰ* Ἰθάκ. **5)** Ἀναφέρω, μνημονεύω Βάρν. Θήρ. Θρᾴκ. (Αἶν.) Καππ. (Ἀνακ. Ποτάμ. Σινασσ.) Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ.): Ἆσμ.

Αἰ μου Γεώργι, ἄγιε, μέγα καὶ καβαλλάρι,
'ς τὴ Δέσποι καὶ 'ς τὴ δύναμι ἔχω νὰ σ' ἀδιβάλλω,
ποῦ σκότωσες τὸ λέοντα, τὸ δράκω τὸ μεγάλο

Θήρ.

Ἄγιο μ', ἄγιο μ', ἂι-Γεώρι μου, χρυσέ μου καβαλλάρι,
ἔχω μιὰ χάρι νὰ σοῦ πῶ, θέλω νὰ σ' ἀντιβάλλω

Καππ. (Σινασσ.)

Ἀδύνατο κι ἀχάριτο θέλω νὰ τ' ἀντιβάλω
γιὰ τὸ θερμὸ ποῦ σκότωσες, τὸ δράκοντα μεγάλο

Ἀργυρᾶδ. Διὰ τὴν σημασίαν πβ. τὸ παρὰ τῷ Λουκ. Εὐαγγ. 24, 17 «τίνες οἱ λόγοι οὗτοι, οὓς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες;» Ἰδ. Κορ. Ἄτ. 2, 50 κἑξ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. *ἀναθιβάλλω* **Β 1**.

ἀντιβαρίδι τό, Κρήτ. (Σέλιν.)

Ἐκ τῆς προθ. *ἀντί* καὶ τοῦ οὐσ. *βαρίδι*.

Τὸ βάρος τὸ ἀναρτώμενον εἰς τοὺς στήμονας ἐπὶ τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ διὰ νὰ παραμένουν οὗτοι τεταμένοι. Συνών. *βαρίδι*.

ἀντίβαρο τό, Ἀθῆν. κ. ἀ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀντί* καὶ τοῦ οὐσ. *βάρος*.

1) Τὸ ἀντίρροπον βάρος τῶν ἄνω καὶ κάτω συρομένων λαμπτήρων διὰ νὰ ἰσορροποῦν εἰς τὸ ἑκάστοτε ἀναγκαῖον ὕψος. **2)** Καθόλου, πᾶν βάρος ὡς ἐξάρτημα μηχανῆς πρὸς ἀντιρρόπησιν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῆς, οἷον τῆς χρυσωτικῆς μηχανῆς τῶν βιβλιοδετῶν.

ἀντιβαρῶ ΔΣολωμ. 200

Ἐκ τῆς προθ. *ἀντί* καὶ τοῦ ρ. *βαρῶ*.

Πλήττω ἰσχυρῶς: Ποίημ.

Ἐκεῖος ὁ ταῦρος ποῦ ποιμένες, | νύμφες τοῦ 'χανε καμάρι,
μὲ τὰ κέρατα ἀντιβάρει | εἰς τὰ δέντρα δυνατά.

ἀντιβασταγὸς ὁ, ἀμάρτ. *ἀδιβασταὸς* Κεφαλλ.

Ἐκ τῆς προθ. *ἀντί* καὶ τοῦ οὐσ. *βασταγός*.

Τοιχίον βαστάζον, συγκρατοῦν τὴν κατολίσθησιν τοῦ ἐδάφους, ἀνάλημμα, ἀντηρίς. Συνών. *πεζούλλα*.

ἀντιβαστῶ Πελοπν. (Λακων.) *ἀδιβαστῶ* Κύθηρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. *ἀντιβαστάζω*.

1) Ἀνέχω τι, ὑποβαστάζω βάρος πρὸς ἰσορρόπησιν, ἀντερείδω ἔνθ' ἀν.: *'Αδιβαστῶ τὸ 'μιγόμι γιὰ νὰ φορτώσῃ τὸ ἄλλο 'μιγόμι* Κύθηρ. Πβ. Εὐσταθ. Ἰλ. 1933,37 «οἱ ἀντιβαστάζοντές τι καὶ ἀντερείδουσι». Συνών. *ἀναβαστῶ* **Α 1**, *βοηθῶ*. **2)** Καθόλου, ὑποβαστάζω, ὑποβοηθῶ ἔνθ' ἀν.: *Βάζω τὸν ὦμό μου κι ἀντιβαστάω* Λακων. *Βάνουμε ἀδισηκώματα ν' ἀδιβαστάξουμε τὴν ἐλαιὰ* Κύθηρ. **3)** Ὑπομένω βαστάζων, βαστάζω καρτερικῶς ἢ ἐπὶ πλέον Πελοπν. (Λακων.): *Μωρὲ ἀντιβάστα! Ὁ γάιδαρος ἀντιβαστᾷ καὶ τὸ δικό μου φόρτωμα* (δηλ. πλὴν τοῦ ἤδη βασταζομένου).

ἀντιβάτης ὁ, Εὔβ. (Κάρυστ.) Σύμ. Χίος *ἀδιβάτης* Μέγαρ. *ἀντιάτης* Κύπρ. (Καρπασ.) *ἀγκιβάτα* Τσακων. *ἀντιπάτης* Κάλυμν. Κάρπ. Πελοπν. (Μάν.) *ἀδιπάτ'ς* Μακεδ. (Χαλκιδ.) *ἀτ'πάτ'ς* Λῆμν.

Τὸ μεσν. οὐσ. *ἀντιβάτης*. Ὁ τύπος *ἀντιπάτης* διὰ παρετυμ. πρὸς τὸ *πατῶ* ἢ *ἀντιπατῶ*.

1) Τὸ ζύγωθρον τῆς θύρας, μοχλὸς διήκων ἀπὸ τῆς μιᾶς παραστάδος εἰς τὴν ἄλλην, δι' οὗ κλείεται ἀσφαλῶς ἡ θύρα Κάλυμν. Κάρπ. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Σχολ. Ἀριστοφ. Σφῆκ. 201 «ἐμβαλεῖν παρακελεύεται καὶ τὴν δοκόν, τουτέστι τὸν ἀντιβάτην πρὸς τὴν θύραν». Συνών. *μάνταλος*. **2)** Κοντὸς διχαλωτὸς εἰς τὸ ἓν ἄκρον χρησιμοποιούμενος κατὰ τὴν φόρτωσιν τῶν ὑποζυγίων πρὸς ἀντέρεισιν καὶ ὑποστήριξιν τοῦ φορτίου τῆς μιᾶς πλευρᾶς μέχρι φορτώσεως τοῦ φορτίου τῆς ἑτέρας Εὔβ. (Κάρυστ.) Κύπρ. Συνών. *φορτωτῆρα*. **3)** Ὁ κοντὸς τοῦ σαρώθρου Κύπρ. (Καρπασ.): *Ἔσπασεν ὁ ἀντιάτης τῆς σαρκᾶς μου* (*σαρκὰ* = *σαριὰ* = σάρωθρον). **4)** Μοχλός τις ὡς ἐξάρτημα τοῦ μυλῶνος Λῆμν. Κάρπ. **5)** Μοχλὸς διὰ τοῦ ὁποίου στρέφεται τὸ ἀντίον (εἴτε τὸ πρόσθιον εἴτε τὸ ὀπίσθιον) τοῦ ὑφαντικοῦ ἱστοῦ Κάρπ. Λῆμν. Μακεδ. (Χαλκιδ.) **6)** Στῦλος ἐμπηγνυόμενος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους σταθερῶς πρὸς ὑποστήριξιν τῆς περὶ αὐτὸν στηνομένης θημωνιᾶς τῶν σιτηρῶν Μέγαρ.: Παροιμ. φρ. *Χαρά 'ς τηνε τὴ θεμωνιὰ ποῦ 'χει τσ' ἀντιβάτες* (οἱ ἀντιβάτες χαρακτηρίζουν τὴν μεγάλην θημωνιάν). **β)** Μεταφ. ἐπὶ ἀνθρώπου, προστάτης, στήριγμα Πελοπν. (Μάν.): Ἆσμ.

Γιὰ ἄκου το, Μῆτρο, ἀφέντη μου, | μωρὲ ἀσίκικο κορμί,
πάτη μου κι ἀντιπάτη μου, | ὄχου, δὲ σοῦ 'βγαινε κάνεις!

(μοιρολ.) **7)** Ὁ ἀντιβαίνων, ὁ ἐναντιούμενος, ἐχθρός, ἀντίπαλος Κάρπ. Σύμ. Τσακων. Χίος: *Εἶναι ὅλον τὸ κακὸν ἀπὸ τὸν δεῖνα, γιατὶ εἶναι ὁ μοναδικὸς ἀντιβάτης μου* Χίος *Εἶναι κι αὐτὸς ἀντιβάτης μου* αὐτόθ. *Ἐθελῆκα νὰ παντρέψου τὰ σάτη μι τζ' ὁ δεῖνα ἐμπαῖτζε ἀγκιβάτα τζαὶ δὲν ἀφῆτζε νὰ ναθῇ ὁ γάμος* (ἠθέλησα νὰ ὑπανδρεύσω τὴν θυγατέρα μου καὶ ὁ δεῖνα ἐμπῆκε ἀντιβάτης καὶ δὲν ἄφησε νὰ γίνῃ ὁ γάμιος) Τσακων. *Ἐθελῆκα νὰ ἀγοράσου νία χούρα τζ' ἐμπαῖτζε ὁ δεῖνα ἀγκιβάτα* (ἠθέλησα νὰ ἀγοράσω ἕνα

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ